Edukacja międzykulturowa w szkole

Instrukcja przygotowania pracy semestralnej i literatura do wyboru

Forma zajęć: wykład
Prowadzący zajęcia: dr hab. Przemysław Grzybowski prof. uczelni

Instrukcja przygotowania pracy semestralnej

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest opracowanie pracy semestralnej w postaci analizy trzech wybranych lektur, pod kątem ich przydatności do pracy w szkole w ramach zajęć z edukacji międzykulturowej, antydyskryminacyjnej i równościowej. Nie ma to być relacja z przeprowadzonej pracy z lekturą ani własny utwór literacki, lecz analiza treści wybranych utworów literackich. Należy wybrać potencjalne lektury do pracy z uczniami w pierwszych klasach szkoły podstawowej, ostatnich klasach szkoły podstawowej oraz w szkole średniej.

Dla każdej lektury analiza powinna zawierać następujące części:

- **Część 1 - Zarys biografii autora/autorki.** Należy udzielić odpowiedzi na następujące pytania: Kim jest autor/autorka, czym się zajmuje i co tworzy? Jakie doświadczenie ma autor/autorka w działalności w warunkach zróżnicowania kulturowego, aby jego/jej książka mogła być przydatna jako lektura szkolna w edukacji międzykulturowej?
- **Część 2 - Analiza zawartości lektury.** Należy udzielić odpowiedzi na następujące pytania: Co zawiera wybrana lektura (np. omówić elementy spisu treści, komentarz metodyczny, listy bibliografii i stron internetowych, załączniki, czego brakuje)? Czego dotyczy treść wybranej lektury i jaka jest jej wartość do celów edukacyjnych? Jaki jest jej materiał ilustracyjny (np. jego czytelność, adekwatność do treści, dostosowanie do wieku czytelnika, wady/zalety)?
- **Część 3 - Określenie okoliczności pracy nauczyciela z wybraną lekturą w edukacji międzykulturowej.** Należy udzielić odpowiedzi na następujące pytania: Jakie jest ogólne wrażenie po lekturze? Jaka może być jej przydatność do pracy na lekcji? W jaki sposób i do jakich tematów/treści można wykorzystać wybraną lekturę?
- **Część 4 - Porównanie wybranej lektury z innymi środkami do edukacji międzykulturowej na ten sam temat.** Należy udzielić odpowiedzi na następujące pytania: Co wyjątkowego wnosi analizowana lektura w porównaniu z innymi środkami edukacji na dany temat (książkami, filmami, audycjami itp.)? Dlaczego akurat tę lekturę, a nie inne środki można rekomendować do wykorzystania w szkole?
- **Bibliografia** (wykaz wykorzystanej dla potrzeb analizy literatury, stron internetowych, filmów, programów telewizyjnych, audycji itp.).

Przedmiotem oceny jest praca semestralna opatrzona danymi osobowymi studentów na okładce. Wzór okładki przesyłany jest studentom pocztą elektroniczną i dostępny na stronie internetowej www.grzybowski.ukw.edu.pl

Pracę do oceny należy przekazać prowadzącemu zajęcia w formie wydruku, w nieprzekraczalnym w terminie do ostatniego dnia sesji egzaminacyjnej. **Złożenie pracy po terminie skutkuje obniżeniem oceny.**

Literatura do wyboru

Swoi, Inni i Obcy

(treści: odmienność wyglądu, zachowania, kultury, statusu i roli społecznej; niezrozumienie, nieporozumienia, nietolerancja, negatywne stereotypy, uprzedzenia, napięcia, konflikty; odrzucenie, dyskryminacja, samotność; zaciekawienie, dialog, porozumienie, zrozumienie, akceptacja, tolerancja, współpraca, przyjaźń; płeć, gender)

- Bardijewska L., *Zielony wędrowiec,* EZOP, Warszawa 2008.
- Barnes S., *Hektor,* Wydawnictwo M., Kraków 2014.

- Böszörményi G., *Kolory ludzi,* Wydawnictwo Namas, Poznań 2011.
- Buregren S., *Mała książka o feminizmie,* Czarna Owca, Warszawa 2007.
- Chmielewska J.M., *Niebieska niedźwiedzica,* Wydawnictwo Bajka, Warszawa 2012.
- Cardon L., *Kury, czyli krótka historia o wspólnocie*, Wydawnictwo Adamada, Gdańsk 2021.
- Cardon L., *Kury, czyli krótka historia o równości*, Wydawnictwo Adamada, Gdańsk 2021.
- Crossan S., *Kasieńka,* Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2017.
- Crowther K., *Mój przyjaciel Szymon,* EneDueRabe, Gdańsk 2010.
- Dubus B., *Tekla i jej chłopakowy świat,* Wytwórnia, Warszawa 2010.
- Dziewit-Meller A., *Damy, dziewuchy, dziewczyny. Historia w spódnicy,* Znak Emotikon, Kraków 2017.
- Dziewit-Meller A., *Podróże w spódnicy,* Znak Emotikon, Kraków 2018
- Erlbruch W., *Straszna piątka,* Hokus-Pokus, Warszawa 2007.
- Gill-Piątek H., Krzywonos H., *Bieda. Przewodnik dla dzieci,* Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2010.
- Heubl M.U., Kołpanowicz M., *Kolorowe łzy klauna,* AA, Kraków 2003.
- Jeong-Saeng K., *Psia kupa,* Kwiaty Orientu, Warszawa 2012.
- Kotowska K., *Jeż,* Media Rodzina, Poznań 2010.
- Kotzwinkle W., Murray G., *Walter, pies pędzi-wiatr,* Vizja Press & It, Warszawa 2007.
- Krohn L., *Pelikan,* Dwie Siostry, Warszawa 2008.
- Laszuk A., *Mała książka o homofobii,* Czarna Owca, Warszawa 2010.
- Lindenbaum P., *Igor i lalki,* Zakamarki, Poznań 2009.
- Maxeiner A., *To wszystko rodzina! O dziecku nowej partnerki brata taty poprzedniej żony i o innych krewnych,* Czarna Owieczka, Warszawa 2012.
- Orlev U., *Babcia robi na drutach,* Wytwórnia, Warszawa 2009.
- Ostrowicka B., *Jest taka historia. Opowieść o Januszu Korczaku,* Literatura, Łódź 2012.
- Pankhurts K., *Wspaniałe kobiety, które zmieniły świat,* Grupa Wydawnicza K.E.Liber, Warszawa 2018.
- Pawłowska M., Szamałek J., *Kim jest ślimak Sam?* Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2015.
- Piotrowska E., *My ludzie,* Wydawnictwo Czarna Owieczka, Warszawa 2014.
- Piotrowska E., *Żółte kółka. Mam na imię Inna,* Wydawnictwo Książkowe Ibis, Żychlin 2014.
- Rockliff M., *Doktor Esperanto i język nadziei,* tłum. Z.Raczek, Wydawnictwo Mamania, Warszawa 2020.
- Simon Catelin V., *Jak dwie krople wody,* EneDueRabe, Gdańsk 2009.
- Stalfelt P., *Różni ale tacy sami,* Wydawnictwo Czarna Owieczka, Warszawa 2013.
- Stanecka Z., Oklejak M., *Basia i kolega z Haiti,* Literacki Egmont, Warszawa 2011.
- Steinhöfel A., *Rico, Oskar i głębocienie,* WAM, Kraków 2011.
- Środa M., *O gender i innych potworach,* Czarna Owca, Warszawa 2014.
- Ungerer T., *Księżycolud,* Format, Wrocław 2011.
- *Wszystkie kolory świata,* Agora dla Dzieci, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa 2021.

Nietolerancja, rasizm, antysemityzm, ludobójstwo, wojna

(treści: odmienność rasy i kultury; niezrozumienie, nieporozumienia, nietolerancja, negatywne stereotypy, uprzedzenia, napięcia, konflikty, eksterminacja, Holokaust, wysiedlenia, migracje, uchodźcy; zakorzenienie w kulturze narodowej i etnicznej; historyczne podejście do zróżnicowania kulturowego; zaciekawienie, dialog, porozumienie, zrozumienie, akceptacja, tolerancja, współpraca, przyjaźń)

- Beręsewicz P., *Czy wojna jest dla dziewczyn?* Wydawnictwo Literatura, Muzeum Powstania Warszawskiego, Łódź - Warszawa 2010.
- Boyne J., *Chłopiec w pasiastej piżamie,* Wydawnictwo Replika, Zakrzewo 2013.
- Chmielewska I., *Pamiętnik Blumki*. Harbor Point - Media Rodzina, Poznań 2011.
- Combrzyńska-Nogala D., *Bezsenność Jutki*. Wydawnictwo Literatura, Łódź 2019.
- Combrzyńska-Nogala D., *Niedokończona opowieść Pepe*. Wydawnictwo Literatura, Łódź 2020.

- Combrzyńska-Nogala D., *Syberyjskie przygody Chmurki*. Wydawnictwo Literatura, Łódź 2014.
- Combrzyńska-Nogala D., *Wysiedleni*. Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018.
- Czerwińska-Rydel A., *Listy w butelce. Opowieść o Irenie Sendlerowej,* Literatura, Łódź 2017.
- Dagan B., *Czika, piesek w getcie,* Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, Oświęcim 2012.
- Dagan B., *Gdyby gwiazdy mogły mówić,* Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau, Oświęcim 2012.
- Diou M., *Mała książka o rasizmie,* Czarna Owca, Warszawa 2011.
- Fellner H., Dutheil F., *Rasizm i nietolerancja - nie!* Muchomor, Warszawa 2005.
- Frank A.: *Dziennik Anny Frank*. tłum. Z.Jaremko-Pytkowska, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1960.,
- Groński R.M., *Szlemiel,* Wydawnictwo Nowy Świat, Warszawa 2010.
- Harasimowicz C., *Mirabelka*. Wydawnictwo Zielona Sowa, Warszawa 2019.
- Jaromir A., Cichowska G., *Ostatnie przedstawienie panny Esterki,* Media Rodzina, Poznań 2014.
- Lee H., *Zabić drozda,* Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2017.
- Levine K., *Walizka Hany. Historia prawdziwa,* Media Rodzina, Poznań 2005.
- Lindenbaum P., *Pudle i frytki*. tłum. K.Skalska, Wydawnictwo Zakamarki, Poznań 2017.
- Mateo J.M., *Emigracja*. tłum. M.Jordan, Wydawnictwo Widnokrąg, Piaseczno 2013.
- Michalska M., *W nocy i mgle,* Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1978.
- Mikołajewski J., *Wędrówka Nabu,* Wydawnictwo Austeria, Kraków 2016.
- Morvan J.-D., Tréfouël S., Evrard, D., *Irena. Getto*. Timof i cisi wspólnicy, Warszawa 2017.
- Morvan J.-D., Tréfouël S., Evrard, D., *Irena. Jestem z ciebie dumny*. Timof i cisi wspólnicy, Warszawa 2019.
- Morvan J.-D., Tréfouël S., Evrard, D., *Irena. Sprawiedliwi*. Timof i cisi wspólnicy, Warszawa 2017.
- Morvan J.-D., Tréfouël S., Evrard, D., *Irena. Warszawa*. Timof i cisi wspólnicy, Warszawa 2018.
- Morvan J.-D., Tréfouël S., Evrard, D., *Irena. Życie po*. Timof i cisi wspólnicy, Warszawa 2020.
- Orlev U., *Wyspa na ulicy Ptasiej,* Media Rodzina, Poznań 2011.
- Papuzińska J., *Asiunia,* Wydawnictwo Literatura, Muzeum Powstania Warszawskiego, Łódź - Warszawa 2011.
- Piątkowska R., *Dzieci, których nie ma.* Wydawnictwo Literatura, Łódź 2020.
- Piątkowska R., *Która to Malala?* Wydawnictwo Literatura, Łódź 2015.
- Piątkowska R., *Wszystkie moje mamy,* Wydawnictwo Literatura, Łódź 2013.
- Rudniańska J., *Bajka o wojnie*. Wydawnictwo Bajka, Warszawa 2015.
- Sanna F., *Podróż*. tłum. A.Napiórkowska, Krótkie Gatki - Kultura Gniewu, Warszawa 2016.
- Simms T., *Płaszcz Józefa,* Format, Wrocław 2009.
- Skibiński M., *Widziałem pięknego dzięcioła*. Dwie Siostry, Warszawa 2019.
- Spiegelman A., *Maus. Opowieść ocalałego*. tłum. P.Bikont, Prószyński i Ska, Warszawa 2020.
- Stalfelt P., *Mała książka o przemocy,* Jacek Santorski & Co, Warszawa 2008.
- Stręcioch K., *Dom Cioci Lusi*. Wydawnictwo Adamada, Gdańsk 2018.
- Turski M. (oprac.), *Byli wówczas dziećmi*. Książka i Wiedza, Warszawa 1980.
- Tuszyńska A., *Mama zawsze wraca*. Dwie Siostry, Warszawa 2020.
- Ungerer T., *Otto. Autobiografia pluszowego misia,* Format, Wrocław 2011.
- Wencel A., Kroh A., Fus M. (oprac.), *Zapiski z zielonego zeszytu. Pamiętnik Racheli,* Żydowskie Muzeum Galicja, Kraków 2012.
- Wielga K. (red.), *Kompot. Polsko-izraelski album komiksowy,* Instytut Adama Mickiewicza, Kultura Gniewu, Warszawa 2008.
- Witek R., *Chłopiec z Lampedusy*. Wydawnictwo Literatura, Łódź 2016.
- Witzenbacher K.: *Kadisz dla Ruth. O przyjaźni w czasie nienawiści*. tłum. E.Zarych, Promic, Warszawa 2012.

Obce kultury

(treści: odmienność warunków i stylów życia, idei, tradycji, obyczajów; ciekawość i poznawanie świata mimo różnic kulturowych; niepewność i radość związania z odkrywaniem różnic kulturowych, spotkanie i dialog kultur)

- Grzelińska O., *Mama dookoła świata,* W.A.B., Warszawa 2012.
- Jaskulska-Węgierek K., *Apetyt na świat. Meksyk - familia,* Fundacja Edukacji Międzykulturowej, Warszawa 2012.
- Jaskulska-Węgierek K., *Apetyt na świat. Meksyk - la celebración,* Fundacja Edukacji Międzykulturowej, Warszawa 2009.
- Krysiak P., Witkowska M., Buszewicz M., *Dzieci świata,* Arkady, Warszawa 2011.
- Nowacka-Devillard A., *Apetyt na świat. Maroko - Tadzin,* Fundacja Edukacji Międzykulturowej, Warszawa 2009.
- Nowacka-Devillard A., *Apetyt na świat. Wietnam - Nem,* Fundacja Edukacji Międzykulturowej, Warszawa 2010.
- Nowaczyk J., *Ala ma kota. A Ali? Zdanka pierwsza klasa,* Dwie Siostry, Warszawa 2016.
- Orzechowska S.: *Elementarz małego Słowianina*. Stowarzyszenie Dziedzictwo Rodzimej Kultury, Toruń 2019.
- Szczepańska-Kowalczuk K., *Majka, Marcel i afrykańskie czary,* Znak, Kraków 2009.
- Węgierek K., *Aż na koniec świata. Pojazdy i nie tylko,* Fundacja Edukacji Międzykulturowej, Warszawa 2010.

Wiek

(treści: odmienność wieku i związanych z nim potrzeb, oglądu świata, stylów życia, postaw; nieporozumienia, napięcia i konflikty pokoleń; poszukiwanie podstaw do dialogu i współpracy, porozumienie, zrozumienie; prawa związane z wiekiem)

- Bodström C., *Buziaki, całusy, pocałunki,* Czarna Owieczka, Warszawa 2012.
- Kotoro B.-B., *Ważne sprawy przedszkolaka,* Advert Studio, Ruda Śląska 2016.
- Saint-Mars D. de, *Poniżanie - nie!* Muchomor, Warszawa 2005.
- Saint-Mars D. de, *Przemoc - nie!* Muchomor, Warszawa 2005.
- Schmitt E.-E., *Opowieści o niewidzialnym,* Znak, Kraków 2005.
- Stanecka Z., *Świat według dziadka,* W drodze. Poznań 2013.
- Stark U., *Jak mama została Indianką,* Zakamarki, Poznań 2008.
- Zakrzewska-Morawek I., *Świat według Żunia,* Wydawnictwo Zielona Sowa, Warszawa 2016.
- Zolotow C., *Lalka Williama,* Czarna Owieczka, Warszawa 2012.
- Żakówna M., *Jak Maciek przestał być Małym,* TacyJakJa.pl, Piaseczno 2010.

Chorowanie i cierpienie

(treści: odmienność stanu zdrowia i związanych z nim potrzeb, oglądu świata, stylów życia, postaw, oczekiwań; odmienne reakcje na chorowanie i cierpienie; nieporozumienia, napięcia i konflikty; akceptacja, dialog, porozumienie, zrozumienie, współpraca, opieka; ADHD, astma, autyzm, choroba nowotworowa, depresja, dysfazja, hemofilia, lęki, niesłyszenie, padaczka, zaburzenia odżywiania, zaburzenia psychotyczne, zaburzenia tikowe, zespół Downa, choroba Alzheimera)

- Amenta III C.A., *Krzyś jest wyjątkowy. Dla dzieci o autyzmie,* Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2010.
- Armata J., *O dzieciach, profesorach i inne historyjki i anegdoty,* Wydawnictwo WAM, Kraków 1998.
- Basek A., Gałęziowska M., *Kiedy Twój brat lub siostra choruje na raka,* Hospicjum Cordis, Mysłowice 2011.
- Bergendhal-Pauling L., *Mały policjant, czyli mam marzenie,* Media Rodzina, Poznań 2006.
- Chmielewska A., *Albert i dzieciaki. Bajki bez barier część XVI. Klasa integracyjna,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2016.
- Chmielewska A., *Bursztyn. Bajki bez barier część X. Dziecko niewidome,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.

- Chmielewska A., *Cukiereczek. Bajki bez barier część XV. Cukrzyca,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2016.
- Chmielewska A., *Ktoś. Bajki bez barier część XIII. Wada serca,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2016.
- Chmielewska A., *Leo i Nela. Bajki bez barier część VI. Niepełnosprawność ruchowa,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.
- Chmielewska A., *Papużki nierozłączki. Bajki bez barier część XIX. Porażenie mózgowe,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2017.
- Chmielewska A., *Rycerskie gofry. Bajki bez barier część XVIII. Celiakia,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2016.
- Chmielewska A., *Ślimak. Bajki bez barier część VIII. Niedosłuch,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.
- Chmielewska A., *Tajemnica znikających ciasteczek. Bajki bez barier część V. Zespół Downa,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.
- Chmielewska A., *Wycieczka. Bajki bez barier część XII. Choroby nerek - dializa,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2016.
- Chmielewska A., *Żywe srebro. Bajki bez barier część III. ADHD*, Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.
- Chmielewska J.M., *„Duży". Bajki bez barier część XI. Upośledzenie umysłowe,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2016.
- Chmielewska J.M., *Czapka, lamy i kotomierz. Bajki bez barier część XVII. Dysleksja*, Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2016.
- Chmielewska J.M., *Czarodziejka. Bajki bez barier część II. Autyzm*, Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.
- Chmielewska J.M., *Dziewczynka z okna. Bajki bez barier część IX. Choroba przewlekła*, Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.
- Chmielewska J.M., *Hubek kubek wstążka. Bajki bez barier część I. Zespół Aspergera*, Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.
- Chmielewska J.M., *Kkkora. Bajki bez barier część VII. Zaburzenia mowy,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.
- Chmielewska J.M., *Mirabelka. Bajki bez barier część XIV. Atopowe zapalenie skóry*, Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2016.
- Chmielewska J.M., *Skarb. Bajki bez barier część IV. Epilepsja,* Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Światełko", Szklarska Poręba 2015.
- Dahle G., Nyhus S., *Włosy mamy,* EneDueRabe, Gdańsk 2010.
- Fournier J.L., *Tato, gdzie jedziemy?* Wydawnictwo „Książnica", Katowice 2008.
- Fundacja Oswoić Los, *Pogaduchy o niepełnosprawności dla dzieci i rodziców*. Fundacja Oswoić Los, Lublin 2013.
- Girón M., *Artur i słoń, który miał kłopoty z pamięcią*, tłum. K.Okrasko, Edra Urban & Partner, Esteri, Wrocław 2019.
- Grabowska-Grzyb A., *O Małpce, która spadła z drzewa,* TacyJakJa.pl, Piaseczno 2010.
- Haele J. van, *Morze ciche*. tłum. J.Jędryas, Nasza Księgarnia, Warszawa 2017.
- Jančiauskaitė R., *Powiedz to w mig*. tłum. M.Byliniak, Wydawnictwo Dwie Siostry, Warszawa 2019.
- Kotoro B.-B., *A Zosia ma raka na smyczy czyli Mały Człowiek mierzy się z chorobą rodzica,* Advert, Chorzów 2015.
- Krajewska M, *Mój młodszy brat,* Media Rodzina, Poznań 2009.
- Kraljič H., *Elvis i Tara muszą odejść,* Wydawnictwo Piętka, Katowice 2017.
- Kraljič H., *Janek jest inny. Historia chłopca z autyzmem,* Wydawnictwo Piętka, Katowice 2017.
- Kraljič H., *Mam dysleksję,* Wydawnictwo Piętka, Katowice 2017.
- Kraljič H., *Mam zespół Downa,* Wydawnictwo Piętka, Katowice 2017.
- Kraljič H., *Sekret Laury,* Wydawnictwo Piętka, Katowice 2017.

- Lindenbaum P., *Filip i mama, która zapomniała,* Zakamarki, Poznań 2010.
- Madera M., *Kroplówka z marzeniami,* Nasza Księgarnia, Warszawa 2008.
- Moore-Mallinos J., *Mój brat ma autyzm,* Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2009.
- Nicholls S., *Olivier i zeszyt z marzeniami,* Znak, Kraków 2008.
- Palacio R.J., *Cudowny chłopak*, Wydawnictwo Albatros, Warszawa 2014.
- Patuck H.: *Jesteś moim bohaterem! O tym, jak dzieci mogą walczyć z COVID-19*. tłum. J.Bil, Inter-Agency Standing Comitee, b.m. 2020.
- Piątkowska R., *Wieloryb,* Wydawnictwo Literatura, Łódź 2011.
- Piotrowska E., *Żółte kółka. Mam na imię Inna,* Czarna Owieczka, Warszawa 2011.
- Ptak O., *Kto ukradł jutro?* cz.1-2, Wydawnictwo Albus, Poznań 2019.
- Rawicz M., *Julka w szpitalu. Elementarz dla dzieci i rodziców*, Abbott, Akademia Medyczna w Warszawie, Warszawa 2021.
- Ryrych K., *Siedem sowich piór. Pamiętnik mojej choroby,* Cartalia Press, Warszawa 2008.
- Sakowicz A.: *Listy do A. Mieszka z nami Alzheimer*. Wydawnictwo Poradnia K, Warszawa 2019.
- Schmitt E.-E., *Oskar i pani Róża,* Wydawnictwo Znak, Kraków 2005.
- Schneider L., *Zuzia idzie do dentysty,* Media Rodzina, Poznań 2009.
- Schneider L., *Zuzia w szpitalu,* Media Rodzina, Poznań 2009.
- Światowska A., *Baltazar - mój przyjaciel z ADHD,* Harmonia, Gdańsk 2011.
- Tóth K., *Mama miała operację,* Finebooks, Warszawa 2017.
- Tyszka A., *Bajka na astmę,* TacyJakJa.pl, Piaseczno 2010.
- Wnęk-Joniec K., Pławecka-Stolarska L., Lipowska N., *Mały pacjent. Poradnik dla rodziców i personelu*, Wydawnictwo Narodowego Funduszu Zdrowia, Warszawa 2016.
- Zięba M., *Bo ja idę do szpitala,* Agencja Edytorska EZOP, Warszawa 2010.
- Zięba M., *Moja mama ma raka,* Agencja Edytorska EZOP, Warszawa 2007.

Prawa człowieka

(treści: prawa dziecka, prawa człowieka, prawa kobiet, feminizm, gender, tolerancja dla Inności i Obcości w sferze publicznej,)

- Chmielewska I., *Pamiętnik Blumki,* Media Rodzina, Poznań 2011.
- Czerwińska-Rydel A., Piątkowska R., *Moje prawa? Ważna sprawa!* Wydawnictwo Literatura, Łódź 2014.
- Kasdepke G., *Mam prawo! Czyli nieomal wszystko, co powinniście wiedzieć o prawach dziecka, a nie macie kogo spytać,* National Geographic, Warszawa 2007.
- Krzyżanek J., *Dzieciaki z ulicy Tulipanowej czyli prawa Małych i Dużych,* Wydawnictwo Jedność, Kielce 2015.
- Krzyżanek J., *Księga spraw ważnych Lamelii Szczęśliwej,* Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań 2012.
- Olech J., Bąk E., *Mam prawo i nie zawaham się go użyć*, Wydawnictwo Wytwórnia, Warszawa 2014.
- Stalfelt P., *Twoje prawa ważna sprawa,* Wydawnictwo Czarna Owieczka, Warszawa 2011.
- Środa M., *Mała książka o tolerancji,* Czarna Owca, Warszawa 2010.
- Węgrzecka M., Zabielska-Stadnik I., *Masz prawa człowieku. Picture book na podstawie Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka,* Tamaryn, Jabłonna 2014.

Umieranie, śmierć i żałoba

(treści: odmienność zachowania, stylów życia, postaw, oczekiwań itp. związanych z umieraniem, śmiercią, stratą i żałobą; odmienne reakcje na umieranie i śmierć; umieranie i żałoba w różnych kulturach)

- Bergendhal-Pauling L., *Mały policjant, czyli mam marzenie,* Media Rodzina, Poznań 2006.
- Buscaglia L., *Jesień liścia Jasia,* Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2007.
- Chast R., *Porozmawiajmy o czymś przyjemniejszym*. tłum. D.Kielan, Wydawnictwo Publicat, Poznań 2019.

- Déon M., *Tomek i nieskończoność,* Oficyna Wydawnicza G&P, Poznań 2010.
- Downham J., *Zanim umrę,* Nasza Księgarnia, Warszawa 2009.
- Grabowski P.: *Dziadek Franek*. Święty Paweł, Częstochowa 2019.
- Erlbruch W., *Gęś, śmierć i tulipan,* Wydawnictwo Hokus-Pokus, Warszawa 2008.
- Fupz Aakeson K., Erikson E., *Esben i duch dziadka,* Media Rodzina, Poznań 2006.
- Gibert B., *Niebo,* Wydawnictwo Wytwórnia, Warszawa 2011.
- Harasimowicz C., *Uśmiech*. Wydawnictwo Zielona Sowa, Warszawa 2017.
- Heivoll G., *Niebo za domem,* Fundacja Inicjatyw Społecznie Odpowiedzialnych, Gdańsk 2009.
- Hennezel C., *W imieniu życia. Opowiedz mi o śmierci...* Klucze, Gdańsk 2007.
- Hole S., *Lato Garmanna,* Fundacja Inicjatyw Społecznie Odpowiedzialnych, Gdańsk 2008.
- Hole S., *Ulica Garmanna,* Fundacja Inicjatyw Społecznie Odpowiedzialnych, Gdańsk 2009.
- Jalonen R., *Dziewczynka i drzewo kawek,* Wydawnictwo Tatarak, Warszawa 2009.
- Köpp C., *Najdalsza podróż. Krótka opowieść o życiu i umieraniu,* Wydawnictwo Esprit, Kraków 2010.
- Kosmowska B., *Dziewczynka z parku,* W.A.B., Warszawa 2012.
- Kotoro B.-B., *Trudne tematy nr 1. Śmierć i pogrzeb. Dla przedszkolaka i małego żaka,* Beata Vita, Warszawa 2017.
- Lindström J., *Tajemnica śmierci,* Czarna Owieczka, Warszawa 2011.
- Maag G., *Ogród. Dobra opowieść na wielki smutek,* Wydawnictwo Nasza Księgarnia, Warszawa 2005.
- Mossakowska Z., *Że cię nie opuszczę aż do śmierci,* Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2009.
- Mundy M., *Każdy czasem jest smutny. Dlaczego płaczę, gdy kogoś tracę?* Święty Paweł, Częstochowa 2003.
- Nilsson U., Tidholm A.-C., *Żegnaj panie Muffinie!* EneDueRabe, Gdańsk 2008.
- Piasecka W., *Tańczące czarownice*, Wydawnictwo Niko, Kijewo Królewskie 2017.
- Rattan S., *Dokąd odchodzisz?* Wydawnictwo Anwero, Gdańsk 2009.
- Ringen Kommedal H., *Czy tata płacze?* Fundacja Inicjatyw Społecznie Odpowiedzialnych, Gdańsk 2008.
- Roy K., *Jak umierał słowiczek,* CEF Press, Piasek 2011.
- Schuurman N., *Słonecznikowa zima,* EZOP Agencja Edytorska, Warszawa 2007.
- Stalfelt P., *Mała książka o śmierci,* Wydawnictwo Jacek Santorski & Co, Warszawa 2008.
- Stark U., Hoglund A., *Czy umiesz gwizdać, Joanno?* Wydawnictwo Zakamarki, Poznań 2008.
- Wijkmark C.-H., *Nadchodzi noc,* Wydawnictwo Czarne. Warszawa 2010.
- Wilson J., *Vicky, dziewczynka, która stała się aniołem,* Media Rodzina, Poznań 2006.
- Zawistowska M., *Pani śmierć,* Nakładem autorki, b.m. 2016.

Religia

(treści: odmienność religii, wartości, postaw, wzorców osobowych, stylów życia; podobieństwo i tożsamość wzorów kulturowych; poszukiwanie wspólnych korzeni religijnych; szacunek, dialog, tolerancja, ekumenizm)

- Dziedziul B., Busłowska L., Wigłasz T., Konopacki A., Karkowska A., Chutkowski A., Misiejuk A., Miśkiewicz T., Miśkiewicz B., *Religie Podlasia. Przewodnik nie tylko dla dzieci,* Centrum im. Ludwika Zamenhofa w Białymstoku, Białystok 2012.
- Gilbert M., *Jest wiele wiar*. *O co pytają dzieci,* Jacek Santorski & Co, Warszawa 2008.

Bajki, baśnie i legendy z różnych stron świata

(treści: regionalne i lokalne odmienności wzorów kulturowych, oglądu świata, postaw; niezrozumienie, nieporozumienia, nietolerancja, negatywne stereotypy, uprzedzenia, napięcia, konflikty; odrzucenie, dyskryminacja, samotność; zaciekawienie, dialog, porozumienie, zrozumienie, akceptacja, tolerancja, współpraca, przyjaźń; fantastyczne wyobrażenia Innych i Obcych; edukacja regionalna i historyczna)

- Bojar-Fijałkowski G., *Legendy ze słowińskiej checzy,* Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1976.
- Cholewińska-Szkolik A., *Bajki o misiach z czterech stron świata,* Book House, Warszawa 2011.
- Cruz-Kąciak A. (oprac.), *Bajki z Gwatemali i Nikaragui,* Wydawnictwo Edica, Warszawa 2013.
- Czachorowski M. (oprac.), *Kara-Batyr i Błękitny Koń. Nogajskie bajki ludowe,* Wydawnictwo Çaxarxan Xucaliq, Wrocław 2009.
- Czernik S. (oprac.), *Klechdy ludu polskiego*, Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, Warszawa 1957.
- Czyżewska M., *Jestem Polakiem,* Zielona Sowa, Warszawa 2009.
- Dobkiewiczowa K., *Miedziana lampa. Baśnie i opowieści o śląskim Skarbniku,* Nasza Księgarnia, Warszawa 1969.
- Dobkiewiczowa K., *Sztolnia w Sowich Górach. Baśnie i opowieści z Ziemi Opolskiej, Beskidów i Dolnego Śląska,* Zysk i Ska, Poznań 2008.
- Dzikowska E., Wierzchowska W., *Bajki nie bajki. Opowieści z całego świata,* Pascal, Warszawa 2011.
- Ficowski J., *Gałązka z Drzewa Słońca. Baśnie cygańskie,* Wydawnictwo Buchmann, Warszawa 2013.
- Ficowski J., *Syrenka,* Nasza Księgarnia, Warszawa 1975.
- Heyduk B., *Legendy i opowieści o Krakowie,* Wydawnictwo Literackie, Kraków 1985.
- Jackiewicz-Dobkiewiczowa K., *Saga o białym krysztale. Baśnie i opowieści o małopolskiej soli,* Nasza Księgarnia, Warszawa 1986.
- Kaszubska A. (oprac.), *Bajki z całego świata. Bajkowa mozaika,* Wydawnictwo National Geographic, Warszawa 2012.
- Koniusz I., Malicki K. (oprac.), *W Babimoście na moście*. Lubuskie Towarzystwo Kultury, Zielona Góra 1976.
- Koniusz J. (oprac.), *Złota dzida Bolesława. Podania, baśnie i legendy Ziemi Lubuskiej,* Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1970.
- Kosowicz A., Włodarczyk A. (oprac.), *Bajki z krajów uchodźców,* Przedstawicielstwo w Polsce Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców UNHCR, Warszawa 2006.
- Krüger M., *Było? Nie było?* Siedmioróg, Wrocław 1998.
- Krzywicka-Adamowicz H.: *Wielki dzień małego Gabriela*. Biuro Wydawnicze „Ruch", Warszawa 1968.
- Krzyżanowska I., *Bajki i podania Słowińców i Kaszubów,* Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa 1948.
- Kuszak K., Sadowska K., Zagórski M., *Mądre bajki z całego świata,* Kulczyk Foundation, Warszawa 2015.
- Mazurkiewicz M., *Jak Michałek ze Słupskim Chłopczykiem po Słupsku wędrowali*. Przedszkole Miejskie nr 19 im. Słupskiego Chłopczyka, Słupsk 2017.
- Morcinek G., *Jak górnik Bulandra diabła oszukał,* Nasza Księgarnia, Warszawa 1958.
- Necel A., Necel A, Necel-Krupa A., *Demony, purtki i stolemy. Baśnie kaszubskie,* MS, Opole 2011.
- Pagaczewski S., *Diabelski kamień,* Wydawnictwo Literackie, Kraków 2005.
- Porazińska J., *Starodzieje,* Nasza Księgarnia, Warszawa 1964.
- Puzdrowski E., *Bursztynowe drzewo*. *Baśnie kaszubskie,* Polnord-Oskar, Gdańsk 2003.
- Seliga K. (oprac.), *Legendy miast polskich. Podania, przypowieści i anegdoty o dawnych miastach polskich,* Nakładem autora i jego przyjaciół, Warszawa 1993.
- Szelburg-Zarembina E., *Chłopiec z perły urodzony. Baśń na motywach podhalańskich,* Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1987.
- Świrko S. (oprac.), *W kranie Gryfitów. Podania, legendy i baśnie Pomorza Zachodniego,* Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1976.
- Świrko S., *Orle gniazdo. Podania, legendy i baśnie wielkopolskie,* Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1971.
- Świrszczyńska A., *O dzielnym Piaście,* Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 1986.

- Tsanev I., *Baśnie narodów Kaukazu,* Armoryka, Sandomierz 2014.
- Wasylewski S., *Meluzyna czyli panna z śląskiego wiatru. Legendy, podania i baśnie śląskie,* Wydawnictwo Śląsk, Katowice 1966.
- Zdzitowiecka H., *Bursztynowe baśnie,* Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1972.
- Zerah A., *Jak dzieci zamieniły się w gwiazdy. Opowieści i modlitwy z całego świata,* Wydawnictwo WAM, Kraków 2004.
- Zientara-Malewska M., *Baśnie znad Łyny,* Czytelnik, Warszawa 1970.